

Dokument z posiedzenia

A8-0311/2017

19.10.2017

SPRAWOZDANIE

Zalecenie dla Rady w sprawie proponowanego mandatu negocjacyjnego do negocjacji handlowych z Australią
(2017/2192(INI))

Komisja Handlu Międzynarodowego

Sprawozdawca: Daniel Caspary

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
OPINIA KOMISJI ROLNICTWA I ROZWOJU WSI.....	12
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ	19
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	20

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Zalecenie dla Rady w sprawie proponowanego mandatu negocjacyjnego do negocjacji handlowych z Australią (2017/2192(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2015 r. zatytułowany „Handel z korzyścią dla wszystkich – W kierunku bardziej odpowiedzialnej polityki handlowej i inwestycyjnej” (COM(2015)0497),
- uwzględniając wspólne oświadczenie przewodniczącego Komisji Jeana-Claude’a Junckera, przewodniczącego Rady Europejskiej Donalda Tuska oraz premiera Australii Malcolma Turnbulla z dnia 15 listopada 2015 r.,
- uwzględniając ramy partnerstwa UE-Australia z dnia 29 października 2008 r., jak również umowę ramową między UE a Australią zawartą w dniu 5 marca 2015 r.,
- uwzględniając inne umowy dwustronne między UE a Australią, w szczególności umowę w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności, certyfikatów i oznakowania oraz porozumienie w sprawie handlu winem,
- uwzględniając opublikowany dnia 14 września 2017 r. pakiet handlowy Komisji Europejskiej, w którym Komisja zobowiązała się do upubliczniania wszystkich przyszłych mandatów negocjacyjnych,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, w szczególności rezolucję z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie otwarcia negocjacji w sprawie umowy o wolnym handlu z Australią i Nową Zelandią¹ oraz rezolucję legislacyjną z dnia 12 września 2012 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy między Unią Europejską a Australią zmieniającej Umowę w sprawie wzajemnego uznawania²,
- uwzględniając komunikat grupy G-20 wydany po spotkaniu szefów państw lub rządów zebranych w Brisbane w dniach 15–16 listopada 2014 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wydane w dniu 22 kwietnia 2015 r. przez wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i ministra spraw zagranicznych Australii pt. „W kierunku bliższego partnerstwa między Unią Europejską i Australią”,
- uwzględniając opinię nr 2/15 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie kompetencji Unii do podpisania i zawarcia umowy o wolnym handlu z Singapurem³,

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0064.

² Dz.U. C 353 E z 3.12.2013, s. 210.

³ ECLI:EU:C:2016:992

- uwzględniając badanie Komisji z dnia 15 listopada 2016 r. na temat skumulowanego wpływu przyszłych umów handlowych na sektor rolno-spożywczy w UE,
 - uwzględniając art. 207 ust. 3 i art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
 - uwzględniając art. 108 ust. 3 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz opinię Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A8-0311/2017),
- A. mając na uwadze, że UE i Australia razem podejmują wspólne wyzwania w wielu różnych dziedzinach, a także współpracują na licznych forach międzynarodowych, podejmując również na arenie międzynarodowej kwestie związane z polityką handlową;
 - B. mając na uwadze, że UE jest trzecim największym partnerem handlowym Australii i że wartość rocznej dwustronnej wymiany handlowej wyniosła w 2015 r. ponad 45,5 mld EUR, natomiast po stronie UE odnotowano dodatni bilans handlowy w wysokości ponad 19 mld EUR;
 - C. mając na uwadze, że w 2015 r. wartość unijnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Australii wyniosła blisko 145,8 mld EUR;
 - D. mając na uwadze, że Australia jest w trakcie przystępowania do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych;
 - E. mając na uwadze, że w dniu 22 kwietnia 2015 r. UE zakończyła negocjacje w sprawie umowy ramowej między UE a Australią;
 - F. mając na uwadze, że sektor rolny UE i niektóre produkty rolne, takie jak mięso wołowe i baranie, przetwory mleczne, zboża i cukier – w tym cukry specjalne – są szczególnie wrażliwe w kontekście tych negocjacji;
 - G. mając na uwadze, że Australia jest trzecim eksporterem mięsa wołowego i cukru na świecie oraz że zajmuje również ważne miejsce na rynku światowym pod względem wywozu przetworów mlecznych i zbóż;
 - H. mając na uwadze, że UE i Australia prowadzą negocjacje wielostronne w celu dalszej liberalizacji handlu towarami ekologicznymi (umowa w sprawie towarów środowiskowych) oraz handlu usługami (porozumienie w sprawie handlu usługami);
 - I. mając na uwadze, że Australia jest stroną zakończonych negocjacji w sprawie Partnerstwa Transpacyficznego (TTP), którego przyszłość pozostaje niepewna, oraz trwających negocjacji nad kompleksowym regionalnym partnerstwem gospodarczym (RCEP) w regionie Azji i Pacyfiku, jednoczącym najważniejszych partnerów handlowych Australii; mając na uwadze, że Australia podpisała umowę o wolnym handlu z Chinami w 2015 r.;
 - J. mając na uwadze, że Australia poczyniła znaczące zobowiązania w ramach Partnerstwa

Transpacyficznego (TPP) na rzecz promowania długoterminowej ochrony niektórych gatunków oraz w celu zwalczania nielegalnego handlu dziką fauną i florą poprzez zaostrenie środków ochrony, oraz mając na uwadze, że ustanowiła wymogi dotyczące skutecznego egzekwowania ochrony środowiska i udziału w pogłębionej współpracy regionalnej; mając na uwadze, że zobowiązania te powinny służyć za punkt odniesienia dla postanowień umowy o wolnym handlu między UE a Australią;

- K. mając na uwadze, że Australia jest jednym z najstarszych i najbliższych partnerów UE, dzieli z UE wspólne wartości i zaangażowanie w upowszechnianie dobrobytu i bezpieczeństwa w ramach ogólnoświatowego systemu opartego na określonych zasadach;
- L. mając na uwadze, że Australia ratyfikowała i wdrożyła główne międzynarodowe konwencje w dziedzinie praw człowieka, praw społecznych i pracowniczych oraz w dziedzinie ochrony środowiska, a także w pełni przestrzega praworządności;
- M. mając na uwadze, że Australia jest jednym z zaledwie sześciu członków WTO, którzy wciąż nie posiadają preferencyjnego dostępu do rynku UE ani nie prowadzą w tym celu negocjacji;
- N. mając na uwadze, że w następstwie wspólnego oświadczenia z dnia 15 listopada 2015 r. rozpoczęto analizę zakresu, aby zbadać, czy można rozpocząć negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu między UE i Australią oraz czy obie strony wyrażają wolę ich rozpoczęcia; mając na uwadze, że analiza zakresu została zakończona;
- O. mając na uwadze, że Parlament Europejski będzie musiał podjąć decyzję, czy wyrazić zgodę na ewentualną umowę o wolnym handlu między UE a Australią;

Kontekst strategiczny, polityczny i gospodarczy

1. podkreśla, jak ważne jest pogłębienie stosunków między UE a regionem Azji i Pacyfiku, między innymi dla zwiększenia wzrostu gospodarczego w Europie, oraz zaznacza, że ma to odzwierciedlenie w polityce handlowej UE; uznaje, że Australia stanowi kluczowy element tej strategii, a poszerzanie i zacieśnianie stosunków handlowych może przyczynić się do realizacji tego celu;
2. wyraża uznanie dla Australii za jej zdecydowane i spójne zaangażowanie się w system handlu wielostronnego;
3. jest zdania, że pełny potencjał unijnych strategii współpracy dwustronnej i regionalnej może zostać zrealizowany wyłącznie dzięki poszanowaniu handlu opartego na zasadach i wartościach oraz że kluczowym elementem tych strategii jest zawarcie solidnej, ambitnej, zrównoważonej i sprawiedliwej umowy o wolnym handlu z Australią, w duchu wzajemności i obopólnych korzyści, przy czym nie należy w żadnym wypadku osłabiać ambicji osiągnięcia postępów na płaszczyźnie wielostronnej ani zagrażać realizacji zawartych wcześniej umów wielostronnych i dwustronnych; uważa, że pogłębienie współpracy dwustronnej może stanowić krok w kierunku dalszej współpracy na szczeblu multilateralnym i plurilateralnym;

4. uważa, że negocjacje w sprawie nowoczesnej, pogłębionej, ambitnej, zrównoważonej, sprawiedliwej i wszechstronnej umowy o wolnym handlu są właściwym sposobem na zacieśnienie partnerskich stosunków dwustronnych oraz dalsze wzmocnienie już istniejących, dojrzałych dwustronnych stosunków w dziedzinie handlu i inwestycji; jest zdania, że negocjacje te mogłyby służyć jako wzór nowej generacji umów o wolnym handlu, i podkreśla, że należy dalej zwiększać ambicje i poszerzać zakres treści współczesnych umów o wolnym handlu, biorąc pod uwagę wysoko rozwiniętą australijską gospodarkę i otoczenie regulacyjne;

Analiza zakresu

5. odnotowuje zakończenie w dniu 6 kwietnia 2017 r. analizy zakresu zrealizowanej przez UE i Australię ku obojmu zadowoleniu Komisji i rządu Australii;
6. zwraca się do Komisji o terminowe zakończenie i opublikowanie oceny wpływu, tak aby móc szczegółowo ocenić potencjalne zyski i straty wynikające ze wzmocnienia stosunków handlowych i inwestycyjnych między UE a Australią, z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw po obu stronach, z uwzględnieniem regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich, przy zwróceniu szczególnej uwagi na skutki środowiskowe i społeczne, w tym na rynek pracy UE, oraz przewidzeniu i uwzględnieniu wpływu, jaki może wywołać brexit na przepływ handlu i inwestycji z Australii do UE, w szczególności podczas przygotowywania wymiany ofert i obliczania kontyngentów;

Mandat negocjacyjny

7. zwraca się do Rady, by zezwoliła Komisji na rozpoczęcie negocjacji dotyczących umowy handlowo-inwestycyjnej z Australią w oparciu o wynik analizy zakresu, zalecenia określone w niniejszej rezolucji, ocenę skutków i jasno określone cele;
8. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji, by podkreślić, że płatności kategorii zielonej nie zakłócają handlu i nie powinny zostać objęte środkami antydumpingowymi ani antysubsydyjnymi;
9. wzywa Radę, aby w decyzji w sprawie przyjęcia wytycznych negocjacyjnych w pełni uszanowała podział kompetencji między UE i jej państwa członkowskie, który można wywnioskować z opinii TSUE nr 2/15 z dnia 16 maja 2017 r.;
10. wzywa Komisję i Radę do przedstawienia w możliwie najkrótszym terminie wniosku dotyczącego przyszłej ogólnej struktury umów handlowych, przy uwzględnieniu opinii 2/15 TSUE w sprawie umowy o wolnym handlu między UE a Singapurem, oraz do wyraźnego rozróżnienia umowy o handlu i liberalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) zawierającej wyłącznie kwestie, które wchodzą w zakres wyłącznych kompetencji UE, i ewentualnej drugiej umowy obejmującej dziedzinę, w których kompetencje są dzielone z państwami członkowskimi; podkreśla, że takie rozróżnienie miałyby konsekwencje dla procesu ratyfikacji parlamentarnej oraz że nie ma na celu obejścia krajowych procesów demokratycznych, ale jest kwestią

demokratycznego delegowania uprawnień na podstawie traktatów europejskich; wzywa do ścisłego zaangażowania Parlamentu we wszystkie toczące się i przyszłe negocjacje dotyczące umów o wolnym handlu na wszystkich etapach tego procesu;

11. apeluje o to, by Komisja, przy przedstawianiu ostatecznej wersji umów do podpisania i zawarcia, oraz Rada, przy podejmowaniu decyzji w sprawie podpisania i zawarcia tych umów, w pełni uszanowały podział kompetencji między UE i jej państwa członkowskie;
12. wzywa Komisję do prowadzenia negocjacji w jak najbardziej przejrzysty sposób bez podważania stanowiska negocjacyjnego Unii, przy zapewnieniu co najmniej poziomu przejrzystości i konsultacji społecznych, jaki obowiązywał w odniesieniu do negocjacji w sprawie transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP) z USA dzięki stałemu dialogowi z partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim, a także do pełnego poszanowania najlepszych praktyk ustalonych w innych negocjacjach; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą opublikowania wszystkich swoich zaleceń w sprawie wytycznych negocjacyjnych do umów handlowych i uważa, że stanowi to pozytywny precedens; apeluje do Rady, by poszła za tym przykładem i opublikowała wytyczne negocjacyjne natychmiast po ich przyjęciu;
13. podkreśla, że umowa o wolnym handlu musi prowadzić do lepszego dostępu do rynku, ułatwienia wymiany handlowej w terenie i tworzenia godziwych miejsc pracy, zapewniać równouprawnienie płci z korzyścią dla obywateli po obu stronach, zachęcać do zrównoważonego rozwoju, wspierać standardy UE, chronić usługi świadczone w interesie ogólnym oraz przestrzegać procedur demokratycznych przy jednoczesnym wspieraniu możliwości eksportowych UE;
14. podkreśla, że ambitna umowa musi w adekwatny sposób uwzględniać inwestycje, handel towarami i usługami (w oparciu o niedawne zalecenia Parlamentu Europejskiego dotyczące polityki przestrzeni kosmicznej i newralgicznych sektorów), ułatwienia celne i handlowe, cyfryzację, handel elektroniczny i ochronę danych, badania naukowe w dziedzinie technologii i wspieranie innowacji, zamówienia publiczne, energię, przedsiębiorstwa państwowe, konkurencję, zrównoważony rozwój, kwestie regulacyjne, takie jak wysokiej jakości normy sanitarne i fitosanitarne oraz inne normy dotyczące produktów rolno-spożywczych, nie osłabiając wysokich standardów obowiązujących w UE, solidne i możliwe do wyegzekwowania zobowiązania dotyczące norm pracy i norm środowiskowych, zwalczanie korupcji i unikanie opodatkowania, pozostawiając je jednocześnie w zakresie wyłącznych kompetencji Unii, a także zwracając szczególną uwagę na potrzeby mikroprzedsiębiorstw i MŚP;
15. wzywa Radę, by wyraźnie uznała w wytycznych negocjacyjnych zobowiązania drugiej strony w stosunku do ludów tubylczych oraz dopuściła zastrzeżenia dotyczące schematów preferencji krajowych w tym względzie; podkreśla, że umowa powinna potwierdzać zaangażowanie obu stron w realizację konwencji MOP nr 169 w sprawie praw ludów tubylczych;
16. podkreśla, że nieodpowiednie zarządzanie rybołówstwem oraz nielegalne,

nieraportowane i nieuregulowane połowy (połowy NNN) mogą wywierać istotny negatywny wpływ na handel, rozwój i środowisko oraz że strony umowy muszą podjąć konkretne zobowiązania, aby chronić rekiny, płaszczyki, żółwie i ssaki morskie oraz zapobiec przełowieniu, nadmiernej zdolności połowowej i połowom NNN;

17. podkreśla, że zasada 3Z (zastąpienie, ograniczenie i udoskonalenie) dotycząca wykorzystywania zwierząt do celów naukowych jest mocno zakorzeniona w prawodawstwie UE; podkreśla, że ważne jest, aby nie likwidować ani nie osłabiać istniejących środków UE w obszarze testów i badań naukowych na zwierzętach, nie ograniczać przyszłych przepisów dotyczących wykorzystywania zwierząt ani nie stwarzać unijnym ośrodkom naukowym niekorzystnych warunków konkurencji; uważa, że strony muszą dążyć do dostosowania regulacyjnego najlepszych praktyk związanych z zasadą 3Z w celu zwiększenia wydajności testów, obniżenia kosztów i ograniczenia potrzeby wykorzystywania zwierząt;
18. kładzie nacisk na konieczność uwzględnienia środków mających na celu wyeliminowanie podrabiania produktów rolno-spożywczych;
19. zaznacza, że aby umowa o wolnym handlu była naprawdę korzystna dla gospodarki UE, w dyrektywach negocjacyjnych należy uwzględnić następujące aspekty:
 - a) liberalizację handlu towarami i usługami oraz realne możliwości dostępu dla obu stron do rynku towarów i usług drugiej strony poprzez usunięcie zbędnych barier regulacyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu, że żadne z postanowień umowy nie uniemożliwia którejkolwiek ze stron wprowadzania proporcjonalnych uregulowań prawnych w celu osiągnięcia uzasadnionych celów politycznych; umowa ta (i) nie może powstrzymać jej stron od opracowywania, regulowania, świadczenia i wspierania usług będących w interesie ogólnym oraz musi zawierać jednoznaczne przepisy w tej sprawie; (ii) nie może również wymagać od rządów prywatyzacji żadnych usług ani uniemożliwiać im rozszerzania zakresu usług oferowanych publicznie; (iii) nie może również powstrzymać rządów od ponownego objęcia kontrolą publiczną usług, które rządy zdecydowały się wcześniej sprywatyzować, takich jak usługi wodne, edukacja, zdrowie i usługi społeczne lub obniżenia wysokich standardów w zakresie ochrony zdrowia, żywności, ochrony konsumentów, ochrony środowiska, prawa pracy i standardów bezpieczeństwa w UE lub też ograniczenia publicznego finansowania sztuki i kultury, edukacji, opieki zdrowotnej i usług socjalnych, co miało miejsce w przypadku poprzednich umów handlowych; zobowiązania należy podejmować na podstawie Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS); podkreśla w związku z tym, że normy, których przestrzegają producenci europejscy, muszą zostać zachowane;
 - b) negocjatorzy nie mogą uwzględniać kryterium konieczności, gdyby umowa zawierała rozdział dotyczący przepisów krajowych;
 - c) wprowadzone zostaną zobowiązania dotyczące środków antydumpingowych i wyrównawczych wykraczające poza zasady WTO w tym zakresie, od których stosowania mogą być przewidziane wyjątki, jeżeli obowiązują dostateczne wspólne normy konkurencji i dochodzi do wystarczającej współpracy w tej

dziedzinie;

- d) redukcja niepotrzebnych barier taryfowych i wzmocnienie oraz rozszerzenie regularnych rozmów w sprawie współpracy na zasadzie dobrowolności wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i przynosi wzajemne korzyści, a jednocześnie nie ogranicza zdolności żadnej ze stron do prowadzenia działalności regulacyjnej, ustawodawczej i politycznej, mając na uwadze, że współpraca musi mieć na celu uzyskanie korzyści w zakresie zarządzania globalną gospodarką w drodze większej konwergencji i współpracy w dziedzinie harmonizacji standardów i przepisów międzynarodowych, np. poprzez przyjęcie i wdrożenie standardów określonych przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ (EKG ONZ), przy jednoczesnym zagwarantowaniu najwyższego poziomu ochrony konsumentów (np. bezpieczeństwo żywności), środowiska (np. zdrowie i dobrostan zwierząt, zdrowie roślin), ochrony socjalnej i ochrony zatrudnienia;
- e) znaczące ustępstwa w dziedzinie zamówień publicznych na wszystkich szczeblach administracji rządowej, w tym przedsiębiorstw państwowych i przedsiębiorstw mających prawa specjalne lub wyłączne, gwarantujące przedsiębiorstwom europejskim dostęp do rynku w strategicznych sektorach i taki sam stopień otwarcia jak w przypadku unijnych rynków zamówień publicznych, mając na uwadze, że uproszczone procedury i przejrzystość dla oferentów, w tym również oferentów z innych krajów, to potencjalnie skuteczne narzędzia walki z korupcją i wspierania integralności w administracji publicznej, które jednocześnie gwarantują podatnikom najlepszy stosunek wartości do ceny, jeżeli chodzi o jakość dostaw, wydajność, skuteczność i rozliczalność; przy udzielaniu zamówień publicznych należy zadbać o stosowanie kryteriów ekologicznych i społecznych;
- f) osobny rozdział uwzględniający potrzeby i interesy mikroprzedsiębiorstw i MŚP w odniesieniu do ułatwiania dostępu do rynku, w tym m.in. większa kompatybilność standardów technicznych, usprawnione procedury celne, które mają na celu stworzenie konkretnych możliwości biznesowych i sprzyjanie internacjonalizacji tych przedsiębiorstw;
- g) w związku z opinią TSUE nr 2/15 w sprawie umowy o wolnym handlu UE-Singapur, w której stwierdzono, że handel i zrównoważony rozwój należy do wyłącznych kompetencji UE, a zrównoważony rozwój stanowi integralną część wspólnej polityki handlowej UE, niezbędnym elementem każdej ewentualnej umowy o wolnym handlu jest solidny i ambitny rozdział dotyczący zrównoważonego rozwoju; przepisy dotyczące skutecznych narzędzi dialogu, monitorowania i współpracy, w tym wiążące i wykonalne postanowienia podlegające odpowiednim i skutecznym mechanizmom rozstrzygania sporów oraz rozważenie wprowadzenia – wśród różnych metod egzekwowania prawa – mechanizmu opartego na sankcjach, a także umożliwianie partnerom społecznym i społeczeństwu obywatelskiemu odpowiedniego uczestnictwa, jak również bliska współpraca z ekspertami z odnośnych organizacji wielostronnych; przepisy dotyczące pracowniczych i środowiskowych aspektów handlu oraz zasadność zrównoważonego rozwoju w kontekście handlu i inwestycji, uwzględnienie

postanowień promujących przestrzeganie i skuteczne wdrażanie stosownych zasad i przepisów uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym, takich jak podstawowe normy pracy i cztery podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wielostronne umowy środowiskowe, w tym również związane ze zmianą klimatu;

- h) wymóg zobowiązania stron do promowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w tym również w odniesieniu do uznanych na świecie instrumentów, a także przyjęcie wytycznych sektorowych OECD i wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka;
- i) kompleksowe postanowienia dotyczące liberalizacji inwestycji w obrębie uprawnień UE z uwzględnieniem niedawnych zmian politycznych, np. opinia TSUE nr 2/15 w sprawie umowy o wolnym handlu UE-Singapur z 16 maja 2017 r.;
- j) solidne i egzekwowalne środki obejmujące uznawanie i ochronę praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych win i napojów spirytusowych oraz innych produktów rolnych i artykułów spożywczych, z uwzględnieniem jako poziomu odniesienia postanowień umowy między UE a Australią odnoszących się do sektora wina, przy jednoczesnym dążeniu do poprawy istniejących ram prawnych i osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony wszystkich oznaczeń geograficznych; uproszczone procedury celne oraz proste i elastyczne reguły pochodzenia, które są odpowiednie w złożonym świecie globalnych łańcuchów wartości, również pod względem poprawy przejrzystości i odpowiedzialności w ich obrębie oraz stosowanie w miarę możliwości wielostronnych reguł pochodzenia, a w innych przypadkach nieuciążliwych reguł pochodzenia, takich jak „zmiana podpozycji taryfowej”;
- k) wyważone i ambitne wyniki w rozdziałach dotyczących rolnictwa i rybołówstwa, które przyczyniają się tylko do stymulowania konkurencyjności i przynoszą korzyści zarówno konsumentom, jak i producentom, przy uwzględnieniu interesów wszystkich producentów i konsumentów europejskich, a także faktu, że istnieje pewna liczba newralgicznych produktów rolnych, które należy odpowiednio traktować, na przykład przez określenie kontyngentów taryfowych lub odpowiednich okresów przejściowych, jak również przy uwzględnieniu kumulacyjnego wpływu umów handlowych na rolnictwo i potencjalnym wyłączeniu z zakresu negocjacji najbardziej newralgicznych sektorów; włączenie przydatnej, skutecznej, odpowiedniej i szybkiej dwustronnej klauzuli ochronnej, która umożliwi czasowe zawieszenie preferencji, jeżeli w wyniku wejścia w życie umowy handlowej zwiększenie importu przyniesie lub będzie mogło przynieść poważne szkody newralgicznym sektorom;
- l) ambitne przepisy umożliwiające pełne funkcjonowanie ekosystemu cyfrowego i promowanie transgranicznego przepływu danych, w tym takie zasady jak uczciwa konkurencja, oraz ambitne zasady dotyczące transgranicznego przekazywania danych, które będą w pełni zgodne i będą obowiązywać z zastrzeżeniem aktualnych i przyszłych unijnych zasad dotyczących ochrony danych i prywatności, mając na uwadze, że przepływ danych to główna siła napędowa

gospodarki usługowej i podstawowy element globalnych łańcuchów wartości tradycyjnych przedsiębiorstw produkcyjnych, dlatego też nieuzasadnione wymogi lokalizacyjne należy możliwie najbardziej ograniczyć; ochrona danych i prywatność nie stanowią bariery handlowej, ale są prawem podstawowym zapisanym w art. 39 TUE oraz w art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

- m) szczegółowe, jednoznaczne przepisy dotyczące sposobu traktowania krajów i terytoriów zamorskich oraz regionów najbardziej oddalonych w celu uwzględnienia w negocjacjach ich szczególnych interesów;

Rola Parlamentu

- 20. podkreśla, że zgodnie z opinią TSUE nr 2/15 w sprawie umowy o wolnym handlu UE-Singapur rola PE powinna zostać wzmocniona na wszystkich etapach negocjacji umów o wolnym handlu z UE – od przyjęcia mandatu do ostatecznego zawarcia umowy; oczekuje na rozpoczęcie negocjacji z Australią i zamierza je bacznie obserwować, a także przyczynić się do ich pomyślnego wyniku; przypomina Komisji, że ma ona obowiązek niezwłocznego przekazywania Parlamentowi pełnych informacji na wszystkich etapach negocjacji, zarówno przed poszczególnymi rundami negocjacji, jak i po ich zakończeniu; zobowiązuje się do zbadania kwestii ustawodawczych i regulacyjnych, jakie mogą wyniknąć w kontekście negocjacji i przyszłej umowy, bez uszczerbku dla swoich uprawnień jako współprawodawcy; przypomina o swoim podstawowym obowiązku reprezentowania obywateli UE i ma nadzieję ułatwić sprzyjającą włączeniu i otwartą dyskusję w ramach procesu negocjacyjnego;
- 21. przypomina, że Parlament zostanie poproszony o wyrażenie zgody na zawarcie przyszłej umowy, jak przewidziano w TFUE, w związku z czym jego stanowisko powinno być należycie uwzględniane na wszystkich etapach; apeluje do Komisji i Rady, aby wystąpiły do Parlamentu o zgodę przed rozpoczęciem stosowania umowy, a także o włączenie tej praktyki do porozumienia międzyinstytucjonalnego;
- 22. przypomina, że Parlament będzie monitorował wdrażanie przyszłej umowy;
 - o
 - o
 - o
- 23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, a także – tytułem informacji – Komisji Europejskiej, jak również rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Australii.

5.10.2017

OPINIA KOMISJI ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie zalecenia dla Rady dotyczącego proponowanego mandatu negocjacyjnego do prowadzenia negocjacji handlowych z Australią (2017/2192(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Eric Andrieu

WSKAZÓWKI

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. uważa, że Australia jest jednym z głównych uczestników światowego handlu produktami rolnymi oraz że rozwinęła silne sektory eksportowe (70 % produkcji przeznaczają się na eksport);
2. stwierdza, że w 2015 r. Australia była trzecim największym na świecie eksporterem wołowiny i cielęciny, ósmym światowym eksporterem przetworów mlecznych, piątym światowym eksporterem roślin uprawnych oraz trzecim co do wielkości światowym eksporterem cukru;
3. podkreśla, że Australia – ze względu na niskie koszty produkcji rolnej związane z ekstensywnym charakterem gospodarstw oraz z ich dużymi rozmiarami – ma bardzo konkurencyjny i ukierunkowany na eksport sektor rolny, który stale poszukuje nowych rynków zbytu na rynku międzynarodowym; podkreśla w związku z tym, że jednym z priorytetów negocjacyjnych australijskich producentów i eksporterów będzie bez wątpienia zwiększenie dostępu do obszernego rynku UE poprzez zlikwidowanie lub ograniczenie barier taryfowych i pozataryfowych w tym sektorze; uważa, że wyważona i wszechstronna umowa o wolnym handlu, która ma wzgląd na najbardziej wrażliwe sektory rolnictwa europejskiego, może przynieść wzajemne korzyści;
4. podkreśla, że rolnictwo europejskie ma do odegrania szczególną rolę w zachowaniu

struktury społeczności wiejskich i w wyżywieniu ludności Europy; podkreśla, że rolnicy i ich środki do życia nie powinny być kartą przetargową w umowach handlowych;

5. uważa, że stwarzanie zachęt do przyjmowania wysokich standardów i do wzajemnego ich uznawania, a także pełne poparcie określonych przez producentów unijnych wysokich norm społecznych, norm w zakresie produkcji, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt oraz zasad zrównoważonego rolnictwa mają podstawowe znaczenie dla zrównoważonej umowy o wolnym handlu, która mogłaby być dla producentów europejskich źródłem pewnych możliwości oraz mogłaby wzmocnić rolę UE jako kluczowego podmiotu na arenie międzynarodowej; uważa, że takie standardy nie mogą być obniżane na rynku wewnętrznym ani poprzez wwóz, ani wywóz, i podkreśla, że poszanowanie zrównoważonej produkcji oraz ściśle przestrzeganie norm w zakresie bezpieczeństwa żywności, zdrowia ludzi, ochrony konsumentów, zdrowia i dobrostanu zwierząt, określonych w przepisach UE, jest podstawową i bezwarunkową zasadą wszelkich unijnych negocjacji w sprawie umów o wolnym handlu dotyczących rolnictwa europejskiego;
6. zwraca uwagę, że należy podjąć działania w celu zapewnienia możliwości dalszego rozwoju norm w dziedzinie dobrostanu zwierząt, podążając za prozdrowotnymi i proetycznymi trendami opinii społecznej;
7. zwraca uwagę, że nie można dopuścić, aby w ramach wzajemnego uznania przepisów sanitarnych i fitosanitarnych pojawiły się zagrożenia dla środowiska, ludzi i zwierząt, na przykład w związku z usunięciem kontroli importowanych produktów spożywczych i pasz;
8. z zadowoleniem przyjmuje fakt opublikowania przez Komisję pierwszej oceny wpływu umowy o wolnym handlu między UE a Australią, jednak zauważa, że europejscy producenci i eksporterzy produktów rolnych mogą nie być w stanie oszacować w pełni wynikających dla nich z tej umowy potencjalnych korzyści i strat ze względu na ograniczone informacje dotyczące importu, zwłaszcza w pewnych podsektorach sektora mięsnego, a także ubolewa nad tym, że brak jest oceny, którą przeprowadzić mogłyby państwa członkowskie i sam sektor, oraz informacji o możliwym wpływie na regiony najbardziej oddalone i o wpływie Brexitu w związku z obecnymi kontyngentami; z niepokojem zauważa również, że badania wskazują na to, iż w unijnej produkcji sektora mięsnego największego spadku należy spodziewać się w podsektorze mięsa przeżuwaczy, oraz oczekuje na dalszą szczegółową analizę, która umożliwi wypełnienie luk informacyjnych;
9. podkreśla, że dla europejskich eksporterów produktów rolnych Australia stanowi nowy rynek liczący 23 mln konsumentów, rynek 20 razy mniejszy od rynku europejskiego, a ofensywne interesy unijne w obszarze rolnictwa ograniczają się do ochrony oznaczeń geograficznych i produktów niszowych oraz są uzależnione od zniesienia barier pozataryfowych; wzywa zatem Komisję do należytego uwzględnienia tego faktu;
10. jest zaniepokojony ryzykiem poważnego braku równowagi w postanowieniach umowy, które dotyczą rolnictwa, co działałoby na niekorzyść unijnych producentów rolnych, oraz podkreśla, że rolnictwo nie może być wykorzystywane jako karta przetargowa w celu uzyskania większego dostępu do australijskiego rynku produktów innych niż produkty rolne i do rynku usług;

11. zauważa, że australijskie gospodarstwa rolne nie ponoszą kosztów związanych z elektroniczną identyfikacją owiec, strefami narażonymi na zanieczyszczenia azotanami lub spalaniem padłych zwierząt i domaga się, aby było znalazło to wyraźne odzwierciedlenie na etykietach;
12. podkreśla, że w ramach negocjacji utrzymać należy zasadę ostrożności, na której oparte są przepisy UE w dziedzinie bezpieczeństwa żywności, oraz podejście „od pola do stołu”, które wprowadza w UE surowsze zasady, jak również unijne normy i procedury sanitarne i fitosanitarne;
13. pragnie zwrócić uwagę na wrażliwość niektórych europejskich sektorów rolnictwa, np. sektora wołowiny, cielęciny, mięsa koziego oraz baraniny, cukru, miodu, zbóż i przetworów mlecznych, gdyż kilka tych sektorów niedawno doświadczyło poważnych kryzysów, z powodu których konieczne było wprowadzenie w trybie pilnym nadzwyczajnych mechanizmów wsparcia, oraz jest zdania, że większe otwarcie rynku w tych sektorach może wywołać kolejne negatywne i zakłócające rynek konsekwencje dla producentów europejskich; zwraca się zatem do Komisji, aby zapewniła równe warunki działania, traktując jako „wrażliwe” te produkty, w których przypadku bezpośrednia konkurencja naraziłaby producentów rolnych z UE na nadmierną, niemożliwą do udźwignięcia presję, oraz wzywa do ujęcia w umowie stosownych i skutecznych dwustronnych środków ochronnych, okresów przejściowych i zmniejszonych odpowiednich kontyngentów, biorąc pod uwagę konkurencyjność sektora australijskiego, aby zapobiec gwałtownemu wzrostowi importu, który spowodowałby lub mógłby spowodować poważne szkody dla producentów europejskich we wrażliwych sektorach lub dla producentów z małych i średnich gospodarstw rolnych;
14. jest zdania, że w odniesieniu do najwrażliwszych produktów rolnych, jak np. przetwory mleczne, wołowina, cielęcina, baranina i cukry specjalne, UE musi powstrzymać się od podejmowania jakichkolwiek zobowiązań i zapewnić równe warunki działania oraz wyłączyć te produkty z negocjacji;
15. podkreśla, że wszelkie umowy handlowe mogą być konstruowane wyłącznie w oparciu o zasadę obopólnych korzyści oraz wzywa Komisję do zapewnienia trwałego zabezpieczenia przed zagrożeniami ze strony importu na zliberalizowanych warunkach, w tym do umieszczenia w umowie zapisów o klauzulach ochronnych, które mogłyby być w łatwy i elastyczny sposób uruchamiane, gdy przywóz z Australii przekroczy ustalone pułapy i spowoduje nadmierną nierównowagę na rynku europejskim, a także do umieszczenia w umowie zapisów o bezterminowej bilateralnej klauzuli ochronnej dotyczącej sektora rolnego;
16. ma nadzieję, że środki przyjęte przez Unię Europejską w związku z kryzysem w sektorze mleczarskim nie są postrzegane przez Australię jako forma pomocy państwa (jak to już miało miejsce w przypadku sektora pomidorów) i w związku z tym użyte jako pretekst do ograniczenia dostępu produktów europejskich do rynku australijskiego;
17. wzywa Komisję do rozwiązania, przed rozpoczęciem jakichkolwiek negocjacji w kwestiach rolnych, wszelkich trwających sporów handlowych między UE i Australią, takich jak m.in. kontrowersje dotyczące środków antydumpingowych nałożonych przez władze australijskie na europejskie przedsiębiorstwa przetwórstwa pomidorów;

18. podkreśla znaczenie określenia wspólnych kryteriów dotyczących norm jakości i bezpieczeństwa produktów rolnych przeznaczonych do wymiany handlowej;
19. przypomina zwłaszcza, że w Unii Europejskiej do obrotu wprowadzać można mięso jagniąt wyłącznie w wieku 6 lub 9 miesięcy, podczas gdy w Australii dopuszczalny jest wiek 12 miesięcy; podkreśla, że w odniesieniu do mięsa jagniąt spoza UE w przyszłej umowie należy określić górną granicę wieku jagniąt, których mięso może być zgodnie z prawem sprzedawane na unijnym rynku wewnętrznym, i ustalić tę granicę na poziomie sześciu lub dziewięciu miesięcy;
20. podkreśla, że żadne z postanowień umowy nie powinno uniemożliwiać którejkolwiek ze stron niezależnej regulacji w celu ustalania i wdrażania uzasadnionych celów polityki, obejmujących kwestie społeczne, ochronę środowiska oraz cele i środki ochronne w zakresie zdrowia publicznego;
21. podkreśla łączny wpływ koncesji handlowych przyznawanych przez UE w dziedzinie rolnictwa, zarówno w ramach stosunków wielostronnych, jak i dwustronnych; domaga się w związku z tym, by wszelkie koncesje rolne UE w ramach planowanych negocjacji zostały ocenione z pełnym uwzględnieniem koncesji już przyznanych przez WTO (jak rekompensata w związku z wołowiną zawierającą hormony), Kanadę (kompleksowa umowa gospodarczo-handlowa (CETA)), a także tych, które mogłyby zostać uzgodnione w niedalekiej przyszłości z Mercosurem, Meksykiem, Nową Zelandią i Stanami Zjednoczonymi (w przypadku wznowienia negocjacji w sprawie transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP)); zaznacza ponadto, że w przypadku sektora wołowiny i cielęciny – wraz z dodatkowymi kontyngentami w ramach CETA – łączna wielkość przyznanych kontyngentów osiąga poziom absorpcji na rynku europejskim ustalony w latach 2000 na 300 000 ton, co oznacza, że przy obserwowanym spadku wewnętrznej konsumpcji rynek UE osiąga stan nasycenia; w związku z tym podkreśla, że badanie Komisji na temat łącznego wpływu przyszłych umów wskazuje, że deficyt handlowy może zostać podwojony w przypadku wołowiny i cielęciny i wzrosnąć do ok. 0,9 mld EUR zgodnie z hipotezami dotyczącymi liberalizacji;
22. wzywa Komisję do utrzymania zharmonizowanego podejścia do negocjacji, zgodnego z podejściem przyjętym w trakcie równoległe prowadzonych negocjacji z Nową Zelandią, przy jednoczesnym należyтым uwzględnieniu specyfiki odróżniającej obydwie rynki;
23. przypomina, że wszystkie kontyngenty taryfowe, które mogłyby zostać przyznane Australii, będą miały w następstwie Brexitu zastosowanie do zmniejszonego rynku wspólnotowego; wzywa Komisję, by w negocjacjach handlowych z Australią wzięła pod uwagę toczące się negocjacje dotyczące wyjścia Wielkiej Brytanii z UE oraz wpływ Brexitu na sektor rolny i rolno-spożywczy w UE, zwłaszcza w odniesieniu do sektorów, w których Wielka Brytania odpowiadała znacznej części konsumpcji lub przywozu; podkreśla, że od tej pory UE musi należycie uwzględnić Brexit przy planowaniu ewentualnych koncesji, na które może przystać w nowych umowach handlowych, oraz – w razie potrzeby – dokonać przeglądu mandatu negocjacyjnego;
24. wzywa Komisję, by zapewniła odpowiednią ochronę prawną unijnych oznaczeń geograficznych i jakości produktów rolnych UE na rynku australijskim, a także ochronę środków mających przeciwdziałać nieprawidłowemu stosowaniu oznaczeń oraz

wprowadzającym w błąd informacjom i praktykom; wzywa również Komisję, by zapewniła ochronę w zakresie etykietowania, identyfikowalności i faktycznego pochodzenia produktów rolnych, co powinno stanowić zasadniczy element zrównoważonej umowy;

25. kładzie nacisk na konieczność uwzględnienia środków przeznaczonych do walki z podrabianiem produktów rolno-spożywczych;
26. uznaje znaczenie, jakie dla UE mogłaby mieć umowa z Australią redukująca bariery taryfowe w odniesieniu do niektórych przetworzonych produktów rolnych, łagodząca nadmiernie rygorystyczne kontrole sanitarne oraz uznająca i skutecznie chroniąca oznaczenia geograficzne, przy czym warunkiem sine qua non zawarcia umowy powinny być jasne postanowienia chroniące możliwie jak największą liczbę oznaczeń geograficznych, między innymi, w odniesieniu do win, w tym tych, które już objęte są dwustronnym porozumieniem między UE a Australią w sprawie handlu winem, a także w odniesieniu do napojów spirytusowych i innych produktów żywnościowych, oraz ochrona sektorów wrażliwych; przypomina jednak Komisji, że nie do przyjęcia będzie poświęcanie interesów rolnictwa europejskiego w celu zabezpieczenia umowy i że zgodnie z art. 207 ust. 3 TFUE Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego powinna być informowana o postępach negocjacji dotyczących wszystkich aspektów związanych z rolnictwem, oraz podkreśla, że Komisja musi współpracować w sposób w pełni przejrzysty, terminowy i kompleksowy ze wszystkimi podmiotami reprezentującymi sektor rolny we wszelkich kwestiach dotyczących negocjacji, podając mandat negocjacyjny do wiadomości publicznej.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU OPINII
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	2.10.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 31 -: 12 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Richard Ashworth, José Bové, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Diane Dodds, Jørn Dohrmann, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Edouard Ferrand, Luke Ming Flanagan, Beata Gosiewska, Martin Häusling, Anja Hazekamp, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Nuno Melo, Giulia Moi, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Bronis Ropé, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marc Tarabella, Marco Zullo
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Franc Bogovič, Angélique Delahaye, Karin Kadenbach, Norbert Lins, Hannu Takkula, Tom Vandenkendelaere

GŁOSOWANIE KOŃCOWEW FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

31	+
PPE	Franc Bogovič, Daniel Buda, Michel Dantin, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Nuno Melo, Marijana Petir, Czesław Adam Siekierski, Tom Vandenkendelaere
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Viorica Dăncilă, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Tibor Szanyi, Marc Tarabella
ECR	Beata Gosiewska, Zbigniew Kuźmiuk
Verts/ALE	Martin Häusling, Bronis Ropé
EFDD	Giulia Moi, Marco Zullo
ENF	Edouard Ferrand, Philippe Loiseau

12	-
ECR	Richard Ashworth, Jørn Dohrmann, James Nicholson
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Ulrike Müller, Hannu Takkula
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Anja Hazekamp, Maria Lidia Senra Rodríguez
Verts/ALE	José Bové
EFDD	John Stuart Agnew

2	0
GUE/NGL	Matt Carthy
NI	Diane Dodds

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	12.10.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 30 -: 5 0: 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Tiziana Beghin, David Borrelli, David Campbell Bannerman, Salvatore Cicu, Karoline Graswander-Hainz, France Jamet, Jude Kirton-Darling, Patricia Lalonde, Bernd Lange, David Martin, Emmanuel Maurel, Emma McClarkin, Anne-Marie Mineur, Alessia Maria Mosca, Franck Proust, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Viviane Reding, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Tokia Saïfi, Matteo Salvini, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Adam Szejnfeld, Hannu Takkula, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Klaus Buchner, Nicola Danti, Edouard Ferrand, Seán Kelly, Frédérique Ries, Fernando Ruas, Paul Rübig, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Pedro Silva Pereira, Jarosław Wałęsa

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI
PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

30	+
ALDE	Frédérique Ries, Hannu Takkula, Marietje Schaake, Patricia Lalonde
ECR	David Campbell Bannerman, Emma McClarkin, Jan Zahradil, Joachim Starbatty
EFDD	David Borrelli, Tiziana Beghin
PPE	Adam Szejnfeld, Fernando Ruas, Franck Proust, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Iuliu Winkler, Jarosław Wałęsa, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Paul Rübig, Salvatore Cicu, Seán Kelly, Tokia Saifi, Viviane Reding
S&D	Alessia Maria Mosca, Bernd Lange, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Joachim Schuster, Jude Kirton-Darling, Karoline Graswander-Hainz, Nicola Danti, Pedro Silva Pereira

5	-
ENF	Edouard Ferrand, France Jamet, Matteo Salvini
GUE/NGL	Anne-Marie Mineur, Helmut Scholz

3	0
S&D	David Martin, Emmanuel Maurel
Verts/ALE	Klaus Buchner

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się